

לצעוק "דאלאי גלות" באיזה שפה ובאיזה נוסח שיהיה – ובלבד שיתכוונו לענין אחד

הוא מעולם לא שמע שאביו או זקנו היו הולכים ברחוב, או עומדים בבית-הכנסת בעיצומו של יום, וצועקים "עד מתי" ♦ ומנין יודע אני שיטענו כך? כי גם אני לא שמעתי זאת מאבי... ובודאי לא מזקני... ואף ממני עצמי לא שמעתי זאת לפני בואי לארצות-הברית, והעיקר – שבפועל הרי-זה ענין שמביא תוצאות טובות, למרות שישנם כאלו שהנהגה זו היא לא לרוחם... ♦ משיחת ליל ו' דחג הפסח ה'תשמ"ח – בלתי מוגה

בכתוב "ככל חוקת הפסח יעשו אותו". ועד שמשתדלים ככל האפשרי שיהי דומה בכל הפרטים לפסח ראשון "בחדש השני) בארבעה עשר יום בין הערביים יעשו אותו על מצות ומרורים יאכלוהו וגו'".

ויתירה מזה: מכיון שמדובר אודות תיקון החסרון – לא יכולים להסתפק בכך שמשלימים כמו שהי תחילה, אלא צריכים להוסיף עוד יותר, ועד – "כפלים לתושי", כפי שמביא רבינו הזקן באגה"ת מ"ש בתנא דבי אליהו "אם היי רגיל לקרות דף אחד יקרא ב' דפים כו'".

ויש לומר שכן הוא גם בפסח שני – שלא זו בלבד שמשלימים הענין דפסח ראשון, אלא עוד זאת, שניתוסף עילוי לגבי פסח ראשון – כמבואר במק"א הטעם שפסח שני "חמץ ומצה עמו בבית" (דלא כפסח ראשון שחמץ איסורו בבל יראה ובלל ימצא, איסורו במשהו, ואפילו תערובת חמץ וכו'), שמצד גודל העילוי דפסח שני, באופן נעלה יותר מפסח ראשון, יכולה להיות פעולתו גם בבית שיש בו חמץ (ועד שפועל גם בעניני החמץ) – ע"ד ובדוגמת העילוי דבעלי תשובה לגבי צדיקים, "מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כו'".

ג. עפ"י יש לבאר הלימוד וההוראה דפסח שני בנוגע לענינא דיומא – פסח ראשון:

אע"פ שבנוגע להקרבת הפסח כפשוטו צריכים להמתין (אם לא הקריבו בראשון) עד לפסח שני – הרי, בנוגע לעניני

א. התחלת הקריאה דיום שישי דפסח היא – אודות הפסח שעשו ישראל בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים, "וידבר הי אל משה במדבר סיני גוי ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו וגו'", וסיימה – אודות חיוב הגר בפסח, "וכי יגור אתכם גר גוי חוקה אחת יהי לכם ולגר ולאזרח הארץ". אמנם, אמצע ורוב הקריאה היא – אודות פסח שני: "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא גוי", וע"י טענתם "למה נגרע", זכו שנתגלתה על ידם פרשה חדשה בתורה – "איש איש כי יהי טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם גוי ועשה פסח להי בחדש השני בארבעה עשר יום וגו'".

וצריך להבין: קריאת התורה היא – מענינא דיומא, ואילו בנדו"ד – קורין ב(א' מימי) פסח ראשון אודות פסח שני, דבר והיפוכו?!

ב. ויובן בהקדם הלימוד וההוראה מפסח שני בעבודת האדם:

ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: ענינו של פסח שני הוא – שאף פעם לא אבוד ("עס איז ניטא קיין פארפאלן"), יכולים תמיד לתקן, אפילו מי שהי טמא, מי שהי בדרך רחוקה, ואפילו לכם, שהי ברצונו, מ"מ, יכולים תמיד לתקן.

ובפרטיות יותר:

התיקון דפסח שני הוא באופן שמשלימים כל הענינים דפסח ראשון שיהיו בכל התוקף והשלמות – כמודגש

העבודה דפסח, אין צורך להמתין ריבוי זמן (חודש שלם) עד שיוכל לתקן ולהשלים ענין של חסרון, אלא יכול (וצריך) לתקן ולהשלים החסרון בהקדם הכי אפשרי.

ועאכו"כ כשנמצאים בימי סגולה, ובהם גופא – ימים המסוגלים לעניני העבודה דפסח – **ימי הפסח עצמם**, ואדרבה – לא רק פסח שני, שבו צריך **להשתדל** ככל האפשרי שיהי' **זומה** לפסח ראשון (כנ"ל), אלא ימי הפסח ראשון עצמו!

וזוהי ההוראה שלמדים מהקריאה דפסח שני כשנמצאים עדיין בימי פסח ראשון – שאם הי' איזה חסרון בעניני העבודה דפסח בימים הראשונים, אין זה אבוד, אלא יכולים וצריכים לתקן ולהשלים החסרון, ויתירה מזה, להוסיף ביתר שאת וביתר עוז, באופן ד"כפלים לתושי".

ד. וזאת ועוד:

נזכר לעיל שע"י הטענה והתביעה "למה נגרע", נתגלתה פרשה חדשה בתורה – לא רק עבור ה"אנשים אשר היו גוי ולא יכלו לעשות הפסח גוי", אלא גם עבור כל ישראל.

ומזה מובן גם בנוגע לכללות הענין דפסח שני – שהעילוי דפסח שני לגבי פסח ראשון שייך (בעבודת האדם) **לכל ישראל**, לא רק לאלו שהי' אצלם חסרון בעבודה דפסח ראשון, אלא גם לאלו שעבודתם בפסח ראשון היתה בשלימות, שהרי, לא יתכן לומר **שבגלל** שעבודתם בפסח ראשון היתה **בשלימות**, אשר לכן, **יחסרו להם** ההארות וההשפעות כיו שנישעים ע"י פסח שני! אדרבה – מכיון שעבודתם בפסח ראשון היתה בשלימות, מגיע להם **"שכר"**, שיקבלו גם ההארות וההשפעות דפסח שני.

ועד"ז בנוגע להוראה מהקריאה דפסח שני כשנמצאים עדיין בימי פסח ראשון [נוסף לכך שכאשר הי' חסרון בעבודה דפסח בימים הראשונים יכולים וצריכים לתקן ולהשלים ולהוסיף עוד יותר] – שגם כאשר העבודה בימים הראשונים היתה בשלימות, "ללא חסרון, ישנה האפשרות והיכולת **להוסיף** בכל עניני העבודה **ביתר שאת ויתר עוז**, באופן ד"כפלים לתושי".

ה. ולימוד נוסף מסיום הקריאה – יוכי גיור אתכם גר ועשה פסח לה' כחוקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ".

ובהקדים – הטעם שהתורה מדגישה חיוב הגר בפסח (ולא בכוי"כ מצוות, כמו מצות תפילין, שקורין בימי חוה"מ):

מכיון שבזמן האחרון

דוקא, בסיום הגלות,

נוגע ביותר שיצעוק

"עד מתי", שיבקשו

וידרשו על הגאולה,

לכן, יש על זה

התנגדות יתירה

מצד הלעומת-זה

כל ענינו של קרבן פסח הוא – "זבח פסח . . . אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל", ובלשון ההגדה "עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלקינו כו' ואילו לא הוציא כו' הרי אנו ובנינו כו' משועבדים היינו לפרעה במצרים".

ומכיון שה"גר" הוא מציאות חדשה, "גר שנתגייר כקטן שנולד דמי" – יש קס"ד לומר שעניני הפסח אינם שייכים לגר, שאבותיו לא היו מעולם במצרים, ואפילו אם היו בארץ מצרים, לא היו **בשעבוד** מצרים, אלא הי' להם טוב במצרים.

ולכן, יש צורך להדגיש, שאעפ"כ, כל עניני הפסח ישנם בכל התוקף והשלימות גם אצל הגר.

וטעם הדבר – מכיון שהגרים שייכים לכלל ישראל (בהעלם עכ"פ) עוד לפני שנתגיירו, ובמילא, יש להם שייכות גם לצי"מ.

ובפרט ע"פ הביאור הידוע בדיוק הלשון "גר שנתגייר" – דלכאורה, לפני שנתגייר אינו גר, אלא גוי מאומות העולם, וא"כ, הול"ל "גוי שנתגייר" (כמו **עבד** שנשתחרר, **קטן** שהגדיל, וכיו"ב) – שהגיר מוכיח שגם לפני"ז (בהיותו גוי) הי' בו ניצוץ של נשמה קדושה, אלא, שענין זה מתגלה ע"י הגיור, שאז נכנסת בו נשמה קדושה, "חלק אלוהה ממעל ממש", כמו כאו"י מ"ש, בני אברהם יצחק ויעקב.

ו. ומעין ודוגמת זה יכול להיות גם בישראל:

כשנמצאים בחג הפסח, "זמן חרותנו", ואומרים ליהודי, שמכיון שהזמן עצמו

"מכריז" שצ"ל מצב של חירות, וחירות אמיתית היא (לא כמו הגאולה דפורים, ש"אכתי עבדי דאחשורוש אנן", אלא כמו החירות דפסח, ששלימותה) בגאולה האמיתית והשלימה (גאולה שאין אחרי גלות), לכן, עליו **להרעיש ולצעוק** על אריכות הגלות, "עד מתי", **ולבקש ולדרוש** שהגאולה תהי' תיכף ומיד ממש – יתכן שמישהו יטען: **טוב לי** בגלות! בחסדי ה' הנני נמצא ב"מלכות של חסד" ויכולני ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה, וא"כ, מה יש לי להרעיש ולצעוק – טוען הוא – על היציאה מהגלות?!

כלומר, יתכן שמישהו יטען שמרגיש את עצמו כמו אותו "גר" שאבותיו לא היו בשעבוד מצרים, כאמור, שהי' להם **טוב** במצרים, ובמילא, מה לו – טוען הוא – ולעניני הפסח, חירות וגאולה ממצרים, כשטוב לו גם במצרים!

וממשיך לטעון שהוא "**אזרח הארץ**", כפשוטו, **אזרח אמריקני**... וכשאומרים לו שהגיע הזמן לשכוח מהגלות, לארוז את חפציו כו', ולהתכונן לעלות ע"ג "ענני שמיא" ולטוס לארץ ישראל – **נאנח** לשמע "בשורה" זו.... שכן, למה לו להטלטל ממקומו ("טלטולי גברא") כשטוב לו כאן, בהיותו "אזרח הארץ", שמניחים לו לחיות כיהודי, ועוד עוזרים ומסייעים בזה!

ובפרטיות יותר:

דאגתו אינה על עזיבת "סיר הבשר", שהרי בודאי יודע שהרוחניות היא העיקר, אלא דאגתו על עזיבת מקומו היא – בנוגע לענינים רוחניים:

מעמדו ומצבו עתה – שעוסק בלימוד התורה, כולל גם הפצת התורה, עד להפצת המעיינות חוצה, וביכלתו להראות – "מראה באצבעו ואומר זה" – ענין זה פעל בלימוד התורה, ענין זה עשה בעבודת התפלה, ענין זה עשה בנוגע לקיום המצוות בהידור, כדבעי למהו וכו'.

וממשיך לטעון שמעולם לא היתה תקופה כה טובה ברוחניות – כשנמצאים במלכות של חסד, ללא שום התנגדות על עניני יהדות, ולא עוד אלא שהמלכות מסייעת לו בכמה פרטים, ובסבר פנים יפות, ובמילא, לא חסר לו דבר (לא רק בצרכיו הגשמיים, אל גם ובעיקר) בצרכיו הרוחניים.

ולכן, טוען הוא, לשם מה צריך לצאת מהגלות:

לכל לראש – היציאה מהגלות תגרום לו בלבול זמן: יהי' עליו לארוז חבילות, ואח"כ לפרקן ולטוס ממקומו – אמנם "עם ענני

שמיא", אבל גם זו טירחא – לעלות על העננים ולרדת, ועוד בלבולים... וא"כ למה לו לעזוב את מקומו?!

ועוד ועיקר: כשיבוא משיח צדקנו יבואו כל בני" אל ארץ נושבת [הוא אמנם אינו יודע אם משיח יבוא כ"עני ורוכב על חמור", מכיון ש"לא זכור", או שיבוא "עם ענני שמיא" באופן ד"זכור", אבל בכל אופן – בודאי יבואו אל ארץ נושבת], ואם כן, הרי יצטרך לעסוק **בעבודת האדמה**, ושוב יתבלבל מעבודת ה'!

ואע"פ שהמלאכה תהי נעשית ע"י אחרים – יצטרך הוא ללכת ולמצוא גוי, ומפעם לפעם לרוץ ולבדוק האם הגוי עושה עבודתו כדבעי, וכמו"כ האם נותן די תבן למקנה או שמחסיר כו'.

ואילו עתה, בזמן הגלות – אין לו שדות, אין לו מקנה בקר, ופרנסתו מצוי ממילא; יש לו, ת"ל, ממון רב בלעה"ר, שהולך ותופח בהיתר עיסקא וכיו"ב, ואינו דואג כלל כיון שמובטח לו, שהבנק יפרע לו את ממונו, מפני ערבות הממשלה ושאר האופנים בהם ביטח את כספו, ובמילא, יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות בהידור מתוך מנוחה.

ובפרט שיכול להשתמש גם בחידושים שנתחדשו בתקופה האחרונה, ולדוגמא:

מלפנים הי' קשה להשיג תפילין מהודרות, והי' צורך בטירחא גדולה כדי להשיג בהמה שיש בה כל ההידורים, עור של שליל, ואילו עתה, הרי גם אם אין הדבר נמצא בעירו, אין בזה קושי – יש לו טלפון והוא מטלפן אל מעבר לים ומתעניין היכן יש בהמה שיש לה שליל הדרוש, ואם הוא עדיין שלם, שהרי רצונו בתפילין מהודרים בתכלית ההידור (ובמיוחד שזה עתה, בקריאת חול המועד פסח קראו בתורה על התפילין).

וכן בנוגע למצות הצדקה – המצב טוב עד כדי כך ש... ברצונו לתת צדקה ואיננו מוצא עני,

[”מכה שלא כתובה בתורה”... – שכן, מפורש בתורה ”כי לא יחדל אביון מקרב הארץ”, ורק על לעתיד לבוא דרשו חז"ל את הפסוק ”אפס כי לא יהי בך אביון”, והלואי יתוספו ”מכות” כעין זו עוד ועוד....

ולהעיר, שקיימת מציאות כזו ע"פ תורה – כיון שישנו דין בשו"ע, גבי מתנות לאביונים, אודות שכונה או עיר שאין בה עניים, ומכיון שאינו יכול לתת המעות לאביון ביום הפורים עצמו, צריך לתתם לגבאי צדקה, ככל פרטי הדין בשו"ע],

ואעפ"כ ביכלתו לדבר בטלפון ולחפש בכל העולם עד שימצא עני, וכשימצא – ימסור לו ע"י הטלפון יפוי-כוח וכו', באופן

העילוי דפסח שני

לגבי פסח ראשון

שייך לכל ישראל, לא

רק לאלו שהי' אצלם

חסרון בעבודה דפסח

ראשון, אלא גם לאלו

שעבודתם בפסח

ראשון היתה

בשלימות

שהכסף יגיע לידו בשעת מעשה, ועכ"פ – ברגע כמימרא.

ומכיון שכן – ממשיך לטעון – מה "מרעישים" (מתוך "שטורעם" ו"ליארעם") אודות הגאולה?!

אומרים אתם שכלו כל הקיצין – לו יהי כן, אין התנגדות, אבל מה הרעש?!... וכפתגם הידוע – עברו כך וכך שנים ... ובמשך כל הזמן למד תורה וקיים מצוות כו' וא"כ מה הרעש?!

בשלמא כשיבוא הקב"ה ויכריח אותנו לצאת מן הגלות – דמכיון ש"זאתם תלוקטו לאחד אחד", בודאי לא ישאר בגלות, והקב"ה יתפסנו בכובעו או בכנף בגדו ("פאר דעם קאלניק און פאר דעם קאלנער") ויוציא גם אותו מן הגלות – לא תהי לו ברירה; אבל עד אז – לשם מה עליו לבקש זאת מצד עצמו?!... עכ"פ אל תדחקו את הקץ!...

לדאבונו, אין זה רק **חשש** שמישהו יכול לטעון כן – הלואי לא הי' קורה כפי שכבר קרה בפועל.

וביותר יפלא – שדוקא בזמן האחרון, שהולכים ומרעישים אודות הצורך לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה – באים כאלו ששופכין מים קרים על נפש שמעוררת ומרעישה שצריכים להשתדל להביא את משיח צדקנו בהקדם הכי אפשרי (וכל המקדים הי"ז משובח), וכתוצאה מזה נעשה אצל כו"כ חלישות (לא רק בצעקה ודרישה "עד מתי", אלא גם) בעצם האמונה בביאת משיח צדקנו.

ההסבר היחידי למצב זה – שהיא הנותנת: מכיון שבזמן האחרון דוקא, בסיום

הגלות, **נוגע ביותר** שיצעקו "עד מתי", שיבקשו וידרשו על הגאולה, לכן, יש על זה התנגדות יתירה מצד הלעו"ז.

וכידוע שלא כל העתים שווים, אלא לכל זמן וזמן יש עניין בלתי-רצוי מיוחד שבו צ"ל עיקר המלחמה כו' בזמן זה.

. ועל זה בא המענה, הלימוד וההוראה, מסיוס הקריאה – "וכי יגור אתכם גר ועשה פסח לה' כחוקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

כשיהודי טוען שבנוגע ליציאה מגלות (מצרים) מרגיש את עצמו כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים, מכיון שטוב לו בגלות – אומרים לו: כשם שאת אצל ה"גר" ישנו הענין דיציי"מ, "חוקה אחת יהי' לכם ולגר", מכיון שמצד עצם מציאותו שייך הוא לישראל, אלא, שענין זה הוא בהעלם, ויש צורך (בפעולת הגיור כדי) שיבוא **בגילוי** – כן הוא גם אצל יהודי שטוען שטוב לו בגלות (כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים), שרגש זה אינו אלא בגלוי ובחיצוניות, אבל, מצד עצם מציאותו רוצה לצאת מהגלות ולהיות "בן חורין",

– כפי שכאו"א מישראל אומר (או חושב), "אני מאמין . . . בביאת המשיח . . . **אחכה לו בכל יום שיבוא**", ואומר בתפלת העמידה "את צמח דוד עבדך **מהרה** תצמיח", "ותחזינה **עינינו** בשובך לציון" – אלא מאי – רצון אמיתי זה הוא בהעלם, וצריכים לפעול **שיתגלה** רצונו האמיתי, כולל גם עיי"ז ש"מרעישים" אודות הצעקה "עד מתי", והצורך לבקש ולדרוש על הגאולה.

ועד"ז כשיהודי טוען שמכיון שנמצא ב"מלכות של חסד", מרגיש את עצמו כ"**אזרח הארץ**" – אומרים לו "חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

גם בתור "אזרח הארץ", אזרח אמריקני, שמתנהג ע"פ חוקי המדינה מכיון ש"דינא דמלכותא דינא" – עליך לגלות את הרצון האמיתי לצאת מהגלות ולבוא לארצנו הקדושה וירושלים עיר הקודש, כי, לאמיתו של דבר הנך **יליד ציון וירושלים**, כלשון הכתוב "זה יולד שם", "איש ואיש יולד בה", היינו, שכאו"א מישראל הוא מ"הנולדים בציון", שנקראת "ירושלים" ע"ש יראה וע"ש שלם [וענין זה מתבטא גם בעבודתו – שלימות היראה], אלא, שצריך **לגלות** בעצמו ענין זה.

ויש להוסיף בפירוש ד"**אזרח הארץ**" – כמבואר בדרושי חסידות ש"אזרח הארץ" הוא כמו ("משכיל ל)איתן האזרחי", ש"איתן", מלשון חזק ותוקף, מורה על תוקף

ההתקשרות של יהודי עם הקב"ה ("רצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושגי") שמצד עצם הנשמה, "יוזהו האזרחי, מלשון **אזרח הארץ**, שיש בכל אחד ואחד בחיי זה מאז מעולם", אלא, שבזמן הזה יכולה בחיי זה להיות בהעלם, משא"כ לעתיד לבוא תהיי בחיי זה בהתגלות בכאוי"א מישראל, כמרומז גם ש"אזרח" הוא מלשון **עתידי** ("מה שאני עתיד להזריח").

ומובן, שהפעולה לעורר את הזולת בענין זה (כמו בכל שאר עניני תומ"צ) צריכה להיות בדרכי נועם ובדרכי שלום, ביחד עם זה, בתוקף המתאים, עד שיפעל אצל הזולת שיתגלה אצלו שגם הוא בעצמו סובר כן, ואז יתוסף חיות ו"שטורעם" גם אצל המעורר והמסייע – "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעה"ב".

ויש להוסיף ולהבהיר, שבענין זה ישנם כאלו החוששים לעורר את הזולת, להתערב בחייו הפרטיים ובהנהגתו הפרטית כו'.

בשלמא, טוען הוא, כשמדובר אודות קיום מ"ע או לאפרושי מאיסורא במצות לית – אין לו ברירה, הוא מוכרח לגשת אל הזולת ולומר לו: "הקשב! התורה ציותה עלי להתערב בענייך הפרטיים" – כמ"ש "הוכח תוכיח את עמיתך", "ואהבת לרעך כמוך", הן ע"י אהבה והן ע"י תוכחה (ובלשון חז"ל – "ימין מקרבת", ואח"כ "שמאל דוחה" ולא עוד אלא, שהדחי גופא היא רק בשמאל, יד כהה);

אבל בנדו"ד – הרי זה ענין ש"לא ראו

אבותינו"... הוא מעולם לא שמע מאביו, ובודאי לא מזקנו, שאביו או זקנו, היו הולכים ברחוב, או עומדים בביהכ"נ בעיצומו של יום, וצועקים "עד מתי", "היתכן שמישיח צדקנו עדיין לא בא"?!..

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חידך, ואמר:) ומנין יודע אני שיטענו כך? כי גם אני לא שמעתי זאת מאביו... ובודאי לא מזקני... ואף ממני עצמי לא שמעתי זאת לפני בואי לארה"ב (איני יודע הטעם לזה, אבל כך היא המציאות), והעיקר – שבפועל ה"ז ענין שמביא תוצאות טובות, למרות שישנם כאלו שהנהגה זו היא לא לרוחם...

ובכלל – היכן יש אדם שמרוצים ממנו, הרי זהו טבע בני אדם שאין דעותיהם שוות, והוא איננו מרוצה מהנהגתו של פלוני של אלמוני, של אביו של זקנו, המשפיע, הרב וכיו"ב...

ובכל אופן – כל זה כדאי כשמביטים על הילדים הקטנים ורואים כיצד הם צועקים "דאָלאַי גלות", ועאכו"כ כשישנם גם יהודים לאחר בר-מצוה שגם הם צועקים ולא דוקא ברוסית – "דאָלאַי גלות" – אלא באידיש, בלשון הקודש, ובאיזה נוסח שיהי – ובלבד שמתכוונים לענין אחד.

ונוסף על כל האמור לעיל – יש לימוד והוראה מחיבור ב' הענינים שבקריאת היום (פסח שני, וחייב הגר בפסח):

גם אלו שטענו עד עתה שטוב להם בגלות (כמו ה"גר" שלא הי' בשעבוד מצרים), בהיותם "אזרחי הארץ" (בפשטות) –

צריכים לדעת ש"אף פעם לא אבוד" (כהוראה דפסח שני), ובמילא, יכולים וצריכים לתקן ולהשלים הענין, עייז שמכאן ואילך יחליטו גם הם לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה, ובפרט בעמדנו ב"זמן חרותנו", כאמור, שהזמן עצמו מדגיש ענין חירות, ששלמותה תהיי בגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו.

ויש להוסיף בזה – שהצעקה "עד מתי", הבקשה והדרישה על הגאולה, צריכה להיות מתוך **שמחה** (ככל עניני התומ"צ שצריכים להיות מתוך שמחה), ועאכו"כ ביו"ט, "מועדים לשמחה", שהשמחה שבו היא מצות עשה מן התורה – שמחה מצד **הבטחון** שבודאי ימלא הקב"ה את הבקשה והדרישה על הגאולה, תיכף ומיד ממש.

ואז – תהיי גם השמחה בתכלית השלימות, "שמחת עולם על ראשם", באין-ערך לגבי שמחת המועדים עד כדי כך, ששמחת המועדים **תתבטל** לגבי מעלת השמחה דלעתיד לבוא, ע"ד מארז"ל (שהובא גם בפס"ד הרמב"ם) שכל המועדים בטלים לימות המשיח (חוץ מפורים כו'), שהפירוש בזה – ע"פ המבואר בדרושי חסידות – לא שיתבטלו בפועל ח"ו (שהרי לא יתכן שתתבטל מצות עשה מן התורה, וכידוע השקו"ט בזה בתשובות הרשב"א), כי אם, ע"ד "שרגא בטיהרא מאי אהנינו", היינו, שהגילוי דהימים טובים לא יהי נחשב (אלא "כשרגא בטיהרא" בלבד) לגבי עוצם ומעלת הגילויים שיתגלו לעתיד לבוא.

כוס של נחמה

ממרחקים משתתפות אנו באבלה וצערה הכבד של ידידתנו היקרה

הגב' **טובה לייטער** לבית **קפלן** שתחי'

על פטירתו הפתאומית של בעלה הרה"ח ר' **מאיר שמחה** ע"ה

ושולחות אנו את תנחומינו לכל המשפחה היקרה והחשובה

בנחמת ציון וירושלים תנוחמו, ומעתה אך טוב וחסד בנראה והנגלה ימצאכם תמיד כל הימים,

ונזכה בקרוב ממש ליעוד "ומחה ה' דמעה מעל כל פנים" ו"הקיצו ורננו שוכני עפר".

חברותייך האוהבות מחזור י"ב בית חנה צפת

נורית ישעיהו (לבית קציר)	רויטל מעודה (לבית כרמי)	גולדי העיני (לבית הרצל)	דיני וולס (לבית גולדברג)
עמליה רובינשטיין	דבורי וילהלם (לבית לבקיבקר)	חגית ממון (לבית חזן)	נחמי ערנטרוי (לבית גרינברג)
הינדי סילברברג (לבית רוזנפלד)	מאשי וובר (לבית לייכטר)	שרה רבקה ליפש (לבית טסלר)	חני ויספיש (לבית גולדשטיין)
אדרת שושני (לבית שלג)	חני חרמזדה (לבית מולא)	דבורי ליפסקר (לבית טייכמן)	נחמה רודרמן (לבית גרשוביץ)
	מיכל קדוש	נורית עטון (לבית יעקובוב)	נחמה רינה דיקשטיין